

עלון שבועי מבית 'בני אמונים' וכל מאמיניהם

פניני אמן ותפלה בפרשה

מאוצרות אמונים

(מלכים א ז): "ולא המלכות בלבד, אלא כל השררות וכל המנויין שבישראל ירושה ולבנו ולבנו בנו עד עולם".

בפתח השבוע הסתפק רבי מרדכי האם הלכה זו נוגעת גם למנוי הנקבע מזמן לזמן, כהפקיד שליח צבור לימים נוראים וכיוצא בזה, והביא בשם רבי משה רובינשטיין בעל 'אלף המגן', ראיה נפלאה לכך ששרשה בפסוק שלפנינו:

במסכת יומא (ע א) דרשה הגמרא כי 'כהן משיח מלחמה' (שפסקידו לדבר אל העם טרם יציאתם למלחמה) אינו מוריש את תפקידו לבנו, על פי הכתוב שלפנינו: "תחתיו מבניו". דין זה שכהן מתמנה במקום אביו, אינו נוהג אלא בכהן: "אשר יבא אל אהל מועד לשרת בקדש" - ביום הכפורים, ולא במשיח מלחמה. שאינו רשאי להכנס לקדש הקדשים לעולם.

מכך שהצרכה הגמרא להביא ראיה מן הכתוב כי בנו של 'משיח מלחמה' אינו יורש את אביו, אף כי מדובר בתפקיד הקיים רק מזמן לזמן, הרי שההלכה האמורה נוגעת אף למשרה שזכו, ומכאן שיש להעמיד את בן החזן כש"ץ תחת אביו.

ש"ת 'תפלת מרדכי' ד [נדפס בסוף ספר 'התלת מרדכי']

'שמונה עשרה' ויקראת שמע' כנגד קרבן התמיד
"את הכבש האחד תעשה בכור..." (כט לט)
בפסוק שלפנינו נאמר: "את הכבש האחד" - בה"א הדיעה, ואלו בפרשת פינחס (בפסוק כח ד) נאמר: "את הכבש אחד" - בלא ה"א, מדוע?

פרש רבנו אלעזר מגורמייזא:
תבת "האחד" (בגימטריה יח) שנאמרה בפרשתנו רומזת לתפלת שמונה עשרה שהיא כנגד קרבן התמיד, דבריו הגמרא (ברכות כו א): "תפלות כנגד תמידין תקנום". ואלו תבת "אחד" שנאמרה בפרשת פינחס רומזת לפסוק 'שמע ישראל...' אחד, שאף קריאתו בשחרית ובערבית נחשבת ל'ישראל' כהקרבנות קרבן התמיד ('למ'ש ואתחנן רקו תתלה). פרושי סידור התפלה לזקנים - ל'פ'כך אהנו תביבם'; 'חזות אגף' תצוה ח

פרשת הקטרת - נשמת התפלה

'ועשית מזבח מקטר קטרת' (א א)
בעל 'פלי יקר' מבאר כי שני המזבחות באים כדי לכפר על נפש החוטא; מזבח החולת מכפר על החלק החמרי - הגופני, ועל פן מקריבים עליו בעלי חיים, ומזבח הזהב מכפר על חלק הנשמה המרום, ועל פן מקטירים עליו קטרת, שענו הקטרת עולה למעלה כנשמת האדם (ראה ברכות מג ב).

בכך פרש הרשב"ד רבי משה שטרנבוף שליט"א את מעלתה הגדולה של אמירת פרשת הקטרת לפני התפלה: האומר את פרשת הקטרת מגלה שעקר מגמתו בתפלה היא כדי לעשות רצון שמים ולתקן את נשמתו, ועל פן זוכה שתתקבל תפלתו.

שעם ודעת'

לה" (לעיל פס' לו) מעיד ומסגור, כי בסתר לבם בודאי התפנוו שיהיה קרבנם 'קדש לה'.

חכמת התורה תצוה עמי קצב

פלאים בפתנת - ביצד?
'ושבצת הכתנת יש' (כח לט)

נסח פיוט 'איך אשא ראש' (לרבנו שמעון הגדול מסוגיא) הנאמר במוסף של יום הכפורים: "טהר הכתנת ארונה פשתים וצמר, חטא זריעת פלאים לכלת ולגמר", טעון באור, שהרי בפסוק שלפנינו מפורש כי הכתנת נעשתה מפשתו בלבד?

תרוץ נפלא הביא החתם סופר בשם החכם רבי וולף היינדהיים:

'ש'לחן ערוך' (יו"ד טז) הביא הרמ"א דעת 'ש אומרים, שהלובש בגד צמר ופשתו זה על גב זה, אם אינו יכול לפשט את התחתון מבלי להסיר את העליון, עובר על אסור שעטנז. לדעה זו מובן, כי אף שהכתנת היתה עשויה מפשתו בלבד, כיון שלא נתן היה לפושטה מבלי להסיר את המעיל הכיל צמר, נחשבה כשעטנז, ולבישתה במקדש כפרה על מי שנגשלו בשעטנז.

תורת משה

רזי אמונים

מרמזו אמן בפרשה

'ונשמע קולו' - ב'אמן'

"ונשמע קולו בבאו אל הקדש לפני ה' ובצאתו ולא ימות" (כח לה)

בשכר 'ונשמע קולו... לפני ה'" - בעניית 'אמן', מבטח לאדם: "ובצאתו ולא ימות" - בצאתו מן העולם פתחו לפניו שערי גן עדן, ושם יהיה חלקו בין הצדיקים שאף במיתתם קרויים חיים, כפי שהבטחנו (שבת קט ב): "כל העונה אמן בכל כחו פותחין לו שערי גן עדן".

אשל חיים

'רושה' בשליח צבור

'שבעת ימים ילבשם הפהן תחתיו מבניו אשר יבא אל אהל מועד לשרת בקדש' (כט לו)

שאלה מענינת הובאה לפני רבי מרדכי לין אב"ד פילדלפיה:
מעשה בחזן שהיתה לו חזקה להתפלל לפני העמוד בשחרית של הימים הנוראים, שהלך לבית עולמו. בקשו הגבאים למנות תחתיו את מי ששמש בבית הפנסת כחזן קבוע בכל ימות השנה, אלא שבן הנפטר, חזן בזכות עצמו, טען כנגדו כי התפקיד שייך לו. לפי פסק הרמב"ם

'צעקת הדל' תקשיב ותשיע'

"ואתה תצוה את בני ישראל" (כז ט)

אמר האדמו"ר רבי שמואל מסלונים:
'תצוה' - ראשי תבות: "צעקת הדל תקשיב ותשיע"; צוה הקדוש ברוך הוא את משה כי יאמר לבני ישראל שאף במצב השפל ביותר, כשהם בבחינת 'דלים ורשעים' לפני ה', לעולם לא יפגעו מלבקש ממנו על צרכיהם, לפי שאף 'צעקת הדל' חביבה ונשמעת לפניו.

דברי שמואל'

דבקות בתפלה עד פלות הנפש

'ונשמע קולו בבאו אל הקדש לפני ה' ובצאתו ולא ימות' (כח לה)

פרש האדמו"ר רבי יששכר דב מבעלזא:
קדשת בית המקדש העלתה את הפהן הגדול לדרגה כה גבוהה של דבקות בה', עד שמחשבי פון תצא נפשו בדבקותו, היה בהכרח לקבע פעמונים בשולי מעילו, כדי שקולם יעוררו מדבקותו.

לפי סידור זה פרש הרבי עדות תמוהה שהובאה בירושלמי (ברכות ב ד) על עסוקים של האמוראים הקדושים בשעת תפלתם: שמואל היה מונה אפרוחים, ורבי בון בר חייא היה מונה את שורות אבני הפתל. ולכאורה יש להבין: היתכן כי קדושים אלו הרהרו בדברים כגון אלו במקום לכוון בתפלתם?

ברם יש לפרש כי דוקא מפאת גדל קדשתם חישו אמוראים אלו פון תצא נפשם מרב הדבקות שהיו מגיעים אליה בתפלתם. על פן הכרחו עצמם לחשב מפעם לפעם על דברים גשמיים, כדי שגושמתם לא תפרח מגופם.

אדמו"ר בעלז' ח"ג עמ' פג

שתי דרגות בתפלה ובקרבנות

'ונשא אהרן את עון הקדשים אשר יקדשו בני ישראל לכל מתנת קדשיהם והיה על מצחו תמיד לרצון להם לפני ה' (כח לח)

יש להבין: מפני מה כפל הכתוב ואמר כי הציץ מכפר על: "עון הקדשים אשר יקדשו בני ישראל - לכל מתנת קדשיהם"?

באר רבנו שלמה קלוגר:
כלי ידוע הוא בתפלה: המבקש להושע מצרתו, אל יכון בתפלתו על צערו האישי, כי אם על צער הבוור המצר בצרתו, ככתוב (תהלים צא טו): "עמו אנכי בצרה", שכן תפלה זו רצויה ומתקבלת יותר. וכפי שדרש הפהרש"א (ח"א, ברכות סג א) מדברי הגמרא: "כל המשתף שם שמים בצערו כופליו לו פרנסתו".

אף בין מקדשי הקרבנות היו כאלו שכוננו רק לשם שמים וקרבנם היה משלם ורצוי. אף כפל לשון הכתוב בא לומר, כי אף על אלו שכוננו לשם מתן השכר - 'לכל מתנת קדשיהם', היה הציץ [שעליו היה חרוט 'קדש

'לראות בטוב ה' - בזכות אמן

ביום ו' ח' באדר (תפ"ט) יחול יומא דהלולא של הגה"ק רבי אליהו הכהן מאיזמיר ז"ע, בעל 'שכט מוסר' וספרים נודעים נוספים. בספריו הקדושים האריכו רבי אליהו לפרש את שגב גדלתה של מצות עניית אמן, וכך דרש בספרו 'מנחת אליהו' (פרק לב) את הפסוק (תהלים כז ב): **'לולא האמנתי לראות בטוב ה' בארץ חיים'**, אמר דוד המלך: **לולא הייתי מרגל בהקפדה על עניית אמן בראוי [האמנתי] לשון אמן ולשון מאמן - מרגל]**, כי אז לא הייתי זוכה לראות בטוב ה' בארץ חיים'.

